

Test Booklet Code & Serial No.

प्रश्नपत्रिका कोड व क्रमांक

A

Paper-II
SOCIAL WORK

Signature and Name of Invigilator

Seat No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. (Signature) .....

(In figures as in Admit Card)

(Name) .....

Seat No. ....

(In words)

2. (Signature) .....

(Name) .....

OMR Sheet No.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(To be filled by the Candidate)

APR - 20224

Time Allowed : 2 Hours]

[Maximum Marks : 200

Number of Pages in this Booklet : **36**

Number of Questions in this Booklet : **100**

Instructions for the Candidates

- Write your Seat No. and OMR Sheet No. in the space provided on the top of this page.
- This paper consists of **100** objective type questions. Each question will carry *two* marks. *All* questions of Paper II will be compulsory.
- At the commencement of examination, the question booklet will be given to the student. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as follows :
  - To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal or open booklet.
  - Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to missing pages/questions or questions repeated or not in serial order or any other discrepancy should not be accepted and correct booklet should be obtained from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given. The same may please be noted.
  - After this verification is over, the OMR Sheet Number should be entered on this Test Booklet.
- Each question has four alternative responses marked (A), (B), (C) and (D). You have to darken the circle as indicated below on the correct response against each item.
Example : where (C) is the correct response.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- Your responses to the items are to be indicated in the **OMR Sheet given inside the Booklet only**. If you mark at any place other than in the circle in the OMR Sheet, it will not be evaluated.
- Read instructions given inside carefully.
- Rough Work is to be done at the end of this booklet.
- If you write your Name, Seat Number, Phone Number or put any mark on any part of the OMR Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
- You have to return original OMR Sheet to the invigilator at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall. You are, however, allowed to carry the Test Booklet and duplicate copy of OMR Sheet on conclusion of examination.
- Use only Blue/Black Ball point pen.
- Use of any calculator or log table, etc., is prohibited.
- There is no negative marking for incorrect answers.

विद्यार्थ्यांसाठी महत्त्वाच्या सूचना

- परीक्षार्थींनी आपला आसन क्रमांक या पृष्ठावरील वरच्या कोपऱ्यात लिहावा. तसेच आपणांस दिलेल्या उत्तरपत्रिकेचा क्रमांक त्याखाली लिहावा.
- सदर प्रश्नपत्रिकेत **100** बहुपर्यायी प्रश्न आहेत. प्रत्येक प्रश्नास **दोन** गुण आहेत. या प्रश्नपत्रिकेतील **सर्व** प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
- परीक्षा सुरू झाल्यावर विद्यार्थ्यांला प्रश्नपत्रिका दिली जाईल. सुरुवातीच्या 5 मिनिटांमध्ये आपण सदर प्रश्नपत्रिका उघडून खालील बाबी अवश्य तपासून घ्याव्यात.
  - प्रश्नपत्रिका उघडण्यासाठी प्रश्नपत्रिकेवर लावलेले सील उघडावे. सील नसलेली किंवा सील उघडलेली प्रश्नपत्रिका स्वीकारू नये.
  - पहिल्या पृष्ठावर नमूद केल्याप्रमाणे प्रश्नपत्रिकेची एकूण पृष्ठे तसेच प्रश्नपत्रिकेतील एकूण प्रश्नांची संख्या पडताळून घ्यावी. पृष्ठे कमी असलेली/कमी प्रश्न असलेली/प्रश्नांचा चुकीचा क्रम असलेला किंवा इतर त्रुटी असलेला सदोष प्रश्नपत्रिका सुरुवातीच्या 5 मिनिटातच पर्यवेक्षकाला परत देऊन दुसरी प्रश्नपत्रिका मागवून घ्यावी. त्यानंतर प्रश्नपत्रिका बदलून मिळणार नाही तसेच वेळही वाढवून मिळणार नाही याची कृपया विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.
  - वरीलप्रमाणे सर्व पडताळून पाहिल्यानंतरच प्रश्नपत्रिकेवर ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेचा नंबर लिहावा.
- प्रत्येक प्रश्नासाठी (A), (B), (C) आणि (D) अशी चार विकल्प उत्तरे दिली आहेत. त्यातील योग्य उत्तराचा रकाना खाली दर्शविल्याप्रमाणे ठळकपणे काळ/निळ्व करावा.
उदा. : जर (C) हे योग्य उत्तर असेल तर.

☐	☐	☒	☐
A	B	C	D
- या प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नांची उत्तरे ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेतच दर्शवावीत. इतर ठिकाणी लिहिलेली उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- आत दिलेल्या सूचना काळजीपूर्वक वाचाव्यात.
- प्रश्नपत्रिकेच्या शेवटी जोडलेल्या कोऱ्या पानावरच कच्चे काम करावे.
- जर आपण ओ.एम.आर. वर नमूद केलेल्या ठिकाणाव्यतिरिक्त इतर कोठेही नाव, आसन क्रमांक, फोन नंबर किंवा ओळख पटेल अशी कोणतीही खूण केलेली आढळून आल्यास अथवा असभ्य भाषेचा वापर किंवा इतर गैरमार्गाचा अवलंब केल्यास विद्यार्थ्यांला परीक्षेस अपात्र ठरविण्यात येईल.
- परीक्षा संपल्यानंतर विद्यार्थ्यांने मूळ ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिका पर्यवेक्षकांकडे परत करणे आवश्यक आहे. तथापि, प्रश्नपत्रिका व ओ.एम.आर. उत्तरपत्रिकेची द्वितीय प्रत आपल्याबरोबर नेण्यास विद्यार्थ्यांना परवानगी आहे.
- फक्त निळ्व्या किंवा काळ्या बॉल पेनचाच वापर करावा.
- कॅलक्युलेटर किंवा लॉग टेबल वापरण्यास परवानगी नाही.
- चुकीच्या उत्तरासाठी गुण कपात केली जाणार नाही.

APR - 20224/II—A

Social Work
Paper II
समाजकार्य
प्रश्नपत्रिका II

Time Allowed : 120 Minutes]

[Maximum Marks : 200

Note : This paper contains **Hundred (100)** multiple choice questions. Each question carrying **Two (2)** marks. Attempt *All* questions.

सूचना : या प्रश्नपत्रिकेत एकूण शंभर (100) बहुपर्यायी प्रश्न दिलेले आहेत. प्रत्येक प्रश्नाला दोन (2) गुण आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.

1. Identify the inaccurate pairing in the context of social reform from the following options ?

- (A) Raja Ram Mohan Roy —
Abolition of Sati Pratha
- (B) Gopal Hari Deshmukh —
Buddhist Movement
- (C) Mahatma Gandhi — Against
Untouchability
- (D) Dhondo Keshav Karve — Right
for widows

1. खालील पर्यायांमधून सामाजिक सुधारणेच्या

संदर्भात चुकीची जोडी ओळखा :

- (A) राजा राम मोहन रॉय — सती प्रथा बंद
करणे
- (B) गोपाळ हरी देशमुख — बौद्ध चळवळ
- (C) महात्मा गांधी — अस्पृश्यतेच्या विरोधात
- (D) धोंडो केशव कर्वे — विधवा हक्क

2. Match the following :

Values

- (a) Service
- (b) Competence
- (c) Social justice
- (d) Dignity and worth of the person

Ethical Principles

- (1) Social workers respect the inherent dignity and worth of the person
- (2) Social workers' primary goal is to help people in need and to address social problems
- (3) Social workers practice within their areas of competence and develop and enhance their professional expertise
- (4) Social workers challenge social injustice

(a) (b) (c) (d)

- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (1) (4)
- (C) (2) (3) (4) (1)
- (D) (1) (4) (2) (3)

3. Identify the objective that is not a part of social work's objective among the following options :

- (A) To enhance social functioning of the people
- (B) To fulfil humanitarian needs
- (C) To solve adjustmental problems
- (D) To establish a democratic form of government

2. खालील जोड्या जुळवा :

मूल्ये

- (a) सेवा
- (b) सक्षमता
- (c) सामाजिक न्याय
- (d) व्यक्तीची प्रतिष्ठा आणि मूल्य

नैतिक तत्त्वे

- (1) सामाजिक कार्यकर्ते व्यक्तीच्या अंगभूत प्रतिष्ठेचा आणि मूल्याचा आदर करतात
- (2) सामाजिक कार्यकर्त्यांचे प्राथमिक ध्येय गरजू लोकांना मदत करणे आणि सामाजिक समस्यांचे निराकरण करणे हे आहे
- (3) सामाजिक कार्यकर्ते त्यांच्या कार्यक्षमतेच्या क्षेत्रात सराव करतात आणि त्यांचा विकास करतात आणि वाढवतात व्यावसायिक कौशल्य
- (4) सामाजिक कार्यकर्ते सामाजिक अन्यायाला आव्हान देतात

(a) (b) (c) (d)

- (A) (1) (2) (3) (4)
- (B) (2) (3) (1) (4)
- (C) (2) (3) (4) (1)
- (D) (1) (4) (2) (3)

3. खालील पर्यायांपैकी समाज कार्याच्या उद्दिष्टांचा भाग नसलेले उद्दिष्ट ओळखा :

- (A) लोकांचे सामाजिक क्रियाशीलता वाढवणे
- (B) मानवतावादी गरजा पूर्ण करणे
- (C) समायोजन समस्या सोडवणे
- (D) लोकशाही स्वरूपाचे सरकार स्थापन करणे

4. Engaging in policy formation and advocacy on a national or international scale is a form of ..... .
- (A) Micro level of intervention
(B) Mezzo level of intervention
(C) Macro level of intervention
(D) Mini level of intervention
5. The Central Social Welfare Board was established by the Government of India on .....
- (A) 12th August 1953
(B) 12th August 1963
(C) 21st July 1950
(D) 12th July 1960
6. Match the following :
- Books**
- (a) Social Work Intervention and Management
(b) Theories and Methods of Social Work
(c) Ideologies and Social Work
(d) Social Work and Social Welfare in India
- Authors**
- (1) P. M. Parmar
(2) Murali Desai
(3) Vesna lesko šek
(4) Dr. Sanjay Bhattacharya
- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (2) (3) (4)
(B) (4) (3) (1) (2)
(C) (4) (3) (2) (1)
(D) (4) (2) (1) (3)
4. राष्ट्रीय किंवा आंतरराष्ट्रीय स्तरावर धोरण तयार करणे आणि बाजू मांडणे करणे हे ..... चा एक प्रकार आहे.
- (A) हस्तक्षेपाची सूक्ष्म पातळी
(B) हस्तक्षेपाची मध्यम पातळी
(C) हस्तक्षेपाची स्थूल पातळी
(D) हस्तक्षेपाची लहान पातळी
5. भारत सरकारने केंद्रीय समाज कल्याण मंडळाची स्थापना ..... रोजी केली.
- (A) 12 ऑगस्ट 1953
(B) 12 ऑगस्ट 1963
(C) 21 जुलै 1950
(D) 12 जुलै 1960
6. खालील जोड्या जुळवा :
- पुस्तक**
- (a) Social Work Intervention and Management
(b) Theories and Methods of Social Work
(c) Ideologies and Social Work
(d) Social Work and Social Welfare in India
- लेखक**
- (1) P. M. Parmar
(2) Murali Desai
(3) Vesna lesko šek
(4) Dr. Sanjay Bhattacharya
- (a) (b) (c) (d)
(A) (1) (2) (3) (4)
(B) (4) (3) (1) (2)
(C) (4) (3) (2) (1)
(D) (4) (2) (1) (3)

7. Gerontology is called as ..... .
- (A) The study of the biological, psychological and social aspects of aging
- (B) The study of childhood
- (C) The study of prenatal and postnatal conditions
- (D) The study of adulthood
8. International Labour Organization was established in ..... .
- (A) April 1919
- (B) May 1920
- (C) June 1920
- (D) March 1919
9. **Assertion (A)** : Social work education is based on interrelated system of values, theory and practice.
Reason (R) : Field work is an integral part of social work education and this experience provides the social reality where the students attempt the conscious applications of skills, values, perspective and methods in social work practice.
- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is the not correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true
7. जेरोन्टोलॉजी म्हणजे .....
- (A) वृद्धत्वाच्या जैविक, मानसिक आणि सामाजिक पैलूंचा अभ्यास
- (B) बाल्यावस्थेचा अभ्यास
- (C) प्रसवपूर्व आणि प्रसवोत्तर परिस्थितीचा अभ्यास
- (D) प्रौढावस्थेचा अभ्यास
8. आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटनेची स्थापना ..... मध्ये झाली.
- (A) एप्रिल 1919
- (B) मे 1920
- (C) जून 1920
- (D) मार्च 1919
9. **विधान (A)** : समाज कार्य शिक्षण हे मूल्य, सिद्धांत आणि सराव यांच्या परस्पर संबंधित प्रणालीवर आधारित आहे.
कारण (R) : क्षेत्र कार्य हा समाज कार्य शिक्षणाचा अविभाज्य भाग आहे आणि हा अनुभव सामाजिक वास्तव प्रदान करतो जिथे विद्यार्थी कौशल्ये, मूल्ये, दृष्टिकोन आणि सामाजिक कार्यांच्या अभ्यासातील पद्धतींचा जाणीवपूर्वक वापर करण्याचा प्रयत्न करतात.
- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) खरे आहे परन्तु (R) हे खोटे आहे
- (D) (A) खोटे आहे परन्तु (R) हे खरे आहे

10. Which of the following does not have an association with Cognitive-Behavioral Therapy ?
- (A) Albert Ellis
(B) Aron Beck
(C) Richard Staurt
(D) Melanie Klein
11. The book “Disabled State” has been authored by .....
- (A) Deborah Stone
(B) Michel Foucault
(C) Louis Dumont
(D) Robert Murphy
12. The ..... stage in Manipuri Marriage System in which the grooms family members bring food and the contract is finally sealed is known as.
- (A) Lepkorani
(B) Waroipot Puta
(C) Hijapoth
(D) Lohong
13. Which among the following is not a theoretical approach to childhood socialization ?
- (A) Learning Theory
(B) Piaget’s Cognitive Developmental Approach
(C) Freud’s Psychoanalytic Theory
(D) Labelling Theory
10. खालीलपैकी कोणाचा संज्ञानात्मक वर्तणूक-उपचार पद्धतीशी संबंध नाही ?
- (A) अल्बर्ट एलिस
(B) आरोन बेक
(C) रिचर्ड स्टॉर्ट
(D) मेलानी क्लेन
11. “अपंग राज्य” हे पुस्तक ..... या लेखकाने लिहिले आहे.
- (A) डेबोरा स्टोन
(B) मिशेल फुकोल्ट
(C) लुई ड्युमॉन्ट
(D) रॉबर्ट मफ्री
12. मणिपुरी मॅरेज सिस्टीममधील ..... टप्पा आहे ज्याला वराचे कुटुंबीय अन्न आणतात आणि शेवटी करारावर शिक्कामोर्तब केले जाते.
- (A) लेपकोरानी
(B) वरोईपोट पुता
(C) हिजापोथ
(D) लोहोंग
13. खालीलपैकी कोणता बालपणातील समाजीकरणचा सैद्धांतिक दृष्टिकोन नाही ?
- (A) शिकण्याचा सिद्धांत
(B) पियाजेचा संज्ञानात्मक विकासात्मक दृष्टिकोन
(C) फ्रॉइडचा मनोविश्लेषणाचा सिद्धांत
(D) लेबलिंग सिद्धांत

14. Talcott Parson's theory of social structure was based on four social values, which of the following is not among them ? (A) Achieved social values (B) Universalistic social values (C) Particularistic social values (D) Acquired social value 15. The term "serial monogamy" refers to ..... (A) Having the same spouse throughout life (B) Having only one monogamous relationship at a time, but multiple partners throughout life (C) One man marrying two or more women (D) One women marrying two or more men 16. The family in which spouses, their offspring and other relatives through marriage live together is known as : (A) Conjugal family (B) Consanguineous family (C) Monogamous family (D) Polyandrous family 17. Difficulty in falling asleep or very less sleep is called : (A) Hyposomnia (B) Insomnia (C) Hypersomnia (D) None of the above	14. टॅलकॉट पार्सनचा सामाजिक संरचनेचा सिद्धांत चार सामाजिक मूल्यांवर आधारित होता, त्यापैकी खालीलपैकी कोणते एक नाही ? (A) साधलेली सामाजिक मूल्ये (B) सार्वत्रिक सामाजिक मूल्ये (C) विशिष्ट सामाजिक मूल्ये (D) आत्मसात केलेली सामाजिक मूल्ये 15. "सीरियल मोनोगामी" हा शब्द ..... (A) आयुष्यभर एकच जोडीदार असणे (B) एका वेळी फक्त एकाशीच एक संबंध असणे, परंतु आयुष्यभर अनेक भागीदार असणे (C) दोन किंवा अधिक स्त्रियांशी विवाह करणारा एक पुरुष (D) दोन किंवा अधिक पुरुषांशी विवाह करणारी एक महिला 16. ज्या कुटुंबात पती/पत्नी, त्यांची संतती आणि इतर नातेवाईक विवाहाद्वारे एकत्र राहतात ते कुटुंब ..... म्हणून ओळखले जाते. (A) वैवाहिक कुटुंब (B) रक्त संबंधातील कुटुंब (C) मोनोगामस कुटुंब (D) पोलियांड्रस कुटुंब 17. झोप लागण्यात अडचण किंवा खूप कमी झोप लागणे याला ..... असे म्हणतात. (A) हायपोसोमनिया (B) इनसोमनिया (C) हायपरसोमनिया (D) वरीलपैकी कोणतेही नाही

18. Which theory believes that leaders share some inborn personality traits ?
- (A) Behavioural theory of leadership
(B) Situational theory of leadership
(C) Existential theory of leadership
(D) Trait theory of leadership
19. Which of the following is not one of the Big Five personality traits ?
- (A) Agreeableness
(B) Neuroticism
(C) Conscientiousness
(D) Creativity
20. **Assertion (A) :** Thurstone's attitude scale aimed at an attitude scale that could serve as the yard stick for measuring individual's attitude, with equal units analogue to inches or centimetre.
- Reason (R) :** Thurstone attaches the problem of constructing the scale of position on a social issue such as attitude toward church, social position of Negroes etc.
- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
(B) Both (A) and (R) are true but (R) is not correct explanation of (A)
(C) (A) is true and (R) is false
(D) (A) is false and (R) is true
18. कोणता सिद्धांत असे मानतो की नेतृत्व हे काही जन्मजात व्यक्तिमत्त्व वैशिष्ट्ये सामायिक करत असतात ?
- (A) नेतृत्वाचा वर्तणूक सिद्धांत
(B) नेतृत्वाचा परिस्थितिजन्य सिद्धांत
(C) नेतृत्वाचा अस्तित्वात्मक सिद्धांत
(D) नेतृत्वाचा गुणधर्म सिद्धांत
19. खालीलपैकी कोणते बिग फाइव्ह व्यक्तिमत्त्व वैशिष्ट्यांपैकी एक नाही ?
- (A) सहमती
(B) न्यूरोटिझम
(C) कर्तव्यदक्षता
(D) सर्जनशीलता
20. **विधान (A) :** थर्सस्टोनच्या दृष्टिकोन मोजमाप/स्केल हे अशा दृष्टिकोन मोजमापावर आहे जे इंच किंवा सेंटीमीटरच्या समान एककासह, व्यक्तीच्या दृष्टिकोनाचे मोजमाप करण्यासाठी मैलाचा दगड म्हणून काम करू शकते.
- कारण (R) :** थर्सस्टोन सामाजिक समस्येवर स्थितीचे प्रमाण तयार करण्याच्या समस्येला संलग्न करतो जसे की चर्चकडे पाहण्याचा दृष्टिकोन, निग्रोची सामाजिक स्थिती इ.
- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
(B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत परंतु (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
(C) (A) सत्य आहे आणि (R) हे असत्य आहे
(D) (A) असत्य आहे आणि (R) हे सत्य आहे

21. The book 'What is Social Case Work' is authored by : (A) Otto Rank (B) Talcott Parsons (C) Helen Perlman (D) Mary Richmond	21. 'व्हॉट इज सोशल केस वर्क' हे पुस्तक ..... यांनी लिहिले आहे. (A) ओटोरँक (B) टॅलकोट पार्सन्स (C) हेलन पर्लमन (D) मेरी रिचमंड
22. The problem-solving model is associated with : (A) Virginia Robinson (B) Gordon Hamilton (C) Kurt Lewin (D) Helen Perlman	22. समस्या सोडवणारे/निराकरण करणारे मॉडेल खालीलपैकी ..... यांच्याशी संबंधित आहे. (A) व्हर्जिनिया रॉबिन्सन (B) गॉर्डन हॅमिल्टन (C) कर्ट लेविन (D) हेलन पर्लमन
23. The term 'group think' was coined by : (A) Jager (B) Janis (C) Jarvis (D) Jarratt	23. 'ग्रुपथिंक' हा शब्द ..... यांनी निर्माण केला. (A) जागर (B) जेनिस (C) जार्विस (D) जरॉट
24. Self-disclosure is an effective method of ..... (A) Group treatment (B) Group diagnosis (C) Group study (D) Group relations	24. स्व-प्रकटीकरण ही ..... ची प्रभावी पद्धत आहे. (A) समूह उपचार (B) गट निदान (C) गट अभ्यास (D) गट संबंध

25. When character distortions are not too serious and child can make a satisfactory adjustment, he should be referred to the following :
- (A) Treatment Group
(B) Task Group
(C) Social Group
(D) Educational Group
26. Communication that takes place among group members at the same level is known as ..... communication.
- (A) Upward
(B) Downward
(C) Diagonal
(D) Lateral
27. **Assertion (A) :** Appropriate Case History taking is essential to sound evaluation in the case work process.
Reason (R) : It may keep one from getting involved in pre-mature or wrong treatment.
- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
(B) Both (A) and (R) are true but (R) is not correct explanation of (A)
(C) (A) is true and (R) is false
(D) (A) is false and (R) is true
25. जेव्हा बाळाची चारित्र्य विकृती फार गंभीर नसते आणि जर बाळ समाधानकारक समायोजन करू शकत असेल, तेव्हा त्याला ..... कडे वर्ग केले/पाठविले पाहिजे.
- (A) उपचार गट
(B) कार्य गट
(C) सामाजिक गट
(D) शैक्षणिक गट
26. समूहातील सदस्यांमध्ये समान स्तरावर होणारा संवाद हा ..... संवाद/संप्रेषण म्हणून ओळखला जातो.
- (A) ऊर्ध्वगामी
(B) खालच्या दिशेने
(C) डायगोनल/कर्ण
(D) बाजूकडील
27. **दावा (A) :** व्यक्तिसाहाय्य प्रक्रियेत योग्य मूल्यमापन करण्यासाठी योग्य व्यक्तीचा/क्लार्कचा इतिहास घेणे आवश्यक आहे.
कारण (R) : हे एखाद्याला उपचार पूर्व किंवा चुकीच्या उपचारांमध्ये अडकण्यापासून रोखू शकते.
- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
(B) (A) आणि (R) दोन्ही खरे आहेत परंतु (R) हे (A) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही
(C) (A) सत्य आहे आणि (R) हे असत्य आहे
(D) (A) असत्य आहे आणि (R) हे सत्य आहे

28. .... are frequently called “Indirect Techniques” or “Enabling Methods” because they supplement the services that are performed in other Primary Social Work methods.
- (A) Social Welfare Administration and Social Work Research
 (B) Social Case Work and Social Group Work
 (C) Social Group Work and Community Organization
 (D) Community Organization and Social Action
29. Process Recording is a form of recording used frequently in following .....
- (A) Social Case Work
 (B) Social Group Work
 (C) Community Organization
 (D) Social Work Research
30. **Assertion (A) :** The nature of the therapy, or of the activities during a particular session, may require certain equipment, such as a stage, puppets, cartoons, movies, painting pictures, play material and recording or other communication equipment.
- Reason (R) :** Certain activities and goals may be facilitated by their use.
- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
 (B) Both (A) and (R) are true but (R) is not correct explanation of (A)
 (C) (A) is true and (R) is false
 (D) (A) is false and (R) is true
28. .... ज्यांना वारंवार सक्षम करणारे पद्धती किंवा अप्रत्यक्ष तंत्र असे म्हटले जाते, कारण ते ज्या सेवांचा पुरवठा करतात त्या सेवा इतर प्राथमिक सामाजिक कार्य पद्धतींमध्ये पार पाडल्या जातात.
- (A) समाज कल्याण प्रशासन आणि सामाजिक कार्य संशोधन
 (B) व्यक्ती सहयोग कार्य आणि गट कार्य
 (C) गट कार्य आणि समुदाय संघटन
 (D) समुदाय संघटन आणि सामाजिक क्रिया
29. प्रक्रिया नोंद हा नोंदीचा एक प्रकार आहे जो वारंवार खालील ठिकाणी वापरण्यात येतो :
- (A) व्यक्ती सहयोग कार्य
 (B) गटकार्य
 (C) समुदाय संघटन
 (D) समाजकार्य संशोधन
30. **दावा (A) :** थेरपीचे स्वरूप किंवा एखाद्या विशिष्ट सत्रादरम्यानच्या क्रियाकलापांसाठी, स्टेज, कठपुतळी, व्यंगचित्रे, चित्रपट, चित्रे, खेळाचे साहित्य आणि नोंदी/रेकॉर्डिंग किंवा इतर संप्रेषण उपकरणे यासारखी काही उपकरणे आवश्यक असू शकतात.
- कारण (R) :** काही क्रियाकलाप आणि उद्दिष्टे त्यांच्या वापराने सुलभ होऊ शकतात.
- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
 (B) (A) आणि (R) दोन्ही खरे आहेत परंतु (R) हे (A) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही
 (C) (A) सत्य आहे आणि (R) हे असत्य आहे
 (D) (A) असत्य आहे आणि (R) हे सत्य आहे

31. .... is collective endeavour to promote change in any direction and by any means.
- (A) Social Work
(B) Social Service
(C) Social Movement
(D) Social Welfare
32. 'Subodh-Patrika' was run by ..... .
- (A) The Arya Samaj
(B) The Brahmo Samaj
(C) Prarthana Samaj
(D) Satyashodhak Samaj
33. The community development projects obtained a strong foundation through the report of ..... .
- (A) Grow More Food Campaign - Inquiry Committee - V.T. Krishnamachari
(B) Agricultural Marketing - Shankar Lal Gori Committee
(C) Long Term Food Scheme - Abhijit Sen Committee
(D) Rural Credit - Vyas Committee
34. According to Jack Rothman, which of the following is not recognized as a model of community organization ?
- (A) Locality development model
(B) Social planning model
(C) Social action model
(D) Social goal model
31. .... म्हणजे कोणत्याही दिशेने आणि कोणत्याही प्रकारे बदलाला प्रोत्साहन देण्यासाठी सामूहिक प्रयत्न आहे.
- (A) समाज कार्य
(B) समाजसेवा
(C) सामाजिक चळवळ
(D) समाजकल्याण
32. 'सुबोध-पत्रिका' हे मुखपत्र ..... चालवत होते.
- (A) आर्य समाज
(B) ब्राह्मो समाज
(C) प्रार्थना समाज
(D) सत्यशोधक समाज
33. समुदाय विकास प्रकल्पांना ..... च्या अहवालाद्वारे मजबूत पाया मिळाला.
- (A) अन्न वाढवा मोहीम-चौकशी समिती - व्ही. टी. कृष्णमाचारी
(B) कृषी पणन - शंकर लाल गोरी समिती
(C) दीर्घकालीन अन्न योजना - अभिजित सेन समिती
(D) ग्रामीण पतपुरवठा - व्यास समिती
34. जॅक रॉथमन यांच्या मते, खालीलपैकी कोणते समुदाय संघटनचे प्रतिमान म्हणून ओळखले जात नाही ?
- (A) परिसर विकास प्रतिमान
(B) सामाजिक नियोजन प्रतिमान
(C) सामाजिक कृती प्रतिमान
(D) सामाजिक ध्येय प्रतिमान

35. As per Robert Chambers, which element is not considered a pillar of Participatory Rural Appraisal (PRA) ?
- (A) Partnership and sharing of information
(B) Methods
(C) Behaviour and attitude of outsider
(D) Attitude of experts
36. Saul Alinsky believed in ..... .
- (A) Working outside the system
(B) Working within the system
(C) Working with the family
(D) Working without system
37. Which among the following assumption does the Locality Development Model make in the context of community work ?
- (A) Social-problems such as health, unemployment, illiteracy
(B) Community lacks viable relationships and problem-solving capacity
(C) Disadvantaged populations experience more suffering
(D) Shifting power and resources
35. रॉबर्ट चेंबर्सच्या मते, कोणता घटक सहभागी ग्रामीण मूल्यांकनाचा (PRA) आधारस्तंभ मानला जात नाही ?
- (A) भागीदारी आणि माहितीची देवाणघेवाण
(B) पद्धती
(C) बाहेरील व्यक्तीची वागणूक आणि वृत्ती
(D) तज्ञांची वृत्ती
36. साउल अलिंस्की ..... वर विश्वास ठेवत असे.
- (A) व्यवस्थेच्या बाहेर काम करणे
(B) व्यवस्थेमध्ये काम करणे
(C) कुटुंबव्यवस्थेसोबत काम करणे
(D) व्यवस्थेशिवाय काम करणे
37. परिसर विकास प्रतिमान सामुदायिक कार्याच्या संदर्भात काय गृहीत धरते ?
- (A) आरोग्य, बेरोजगारी, निरक्षरता यासारख्या सामाजिक समस्या
(B) समुदायामध्ये व्यवहार्य संबंध आणि समस्या सोडवण्याची क्षमता नाही
(C) वंचित लोकसंख्येला अधिक त्रास सहन करावा लागतो
(D) शक्ती आणि संसाधने बदलणे

38. Which among the following describes the role of a community worker in the context of community mobilization ?

- (A) Exclude the existing leaders
- (B) Ignore Community leader
- (C) Know the Community
- (D) Mess up the Community

39. **Assertion (A) :** Community Organization has been defined as the process of bringing about maintaining a progressively more effective adjustment between social welfare resources and social welfare needs within a geographical area or a functional field.

Reason (R) : Its goals are consistent with all social work goals in that its primary focus is upon needs of people and provision of means of meeting these needs in a manner consistent with the precepts of democratic living.

- (A) Both (A) and (R) are true and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are true and (R) is the not correct explanation of (A)
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is false but (R) is true

38. सामुदायिक एकत्रीकरणाच्या संदर्भात खालीलपैकी काय समुदाय कार्यकर्त्यांच्या भूमिकेचे वर्णन करते ?

- (A) विद्यमान नेतृत्वाला वगळणे
- (B) समुदाय नेतृत्व दुर्लक्षित करणे
- (C) समुदाय जाणून घेणे
- (D) समाजात गोंधळ घालणे

39. **प्रतिपादन (A) :** भौगोलिक क्षेत्र किंवा कार्यात्मक क्षेत्रामध्ये सामाजिक कल्याण संसाधने आणि सामाजिक कल्याणाच्या गरजा यांच्यात उत्तरोत्तर अधिक प्रभावी समायोजन घडवून आणण्याची प्रक्रिया म्हणून समुदाय संगठनाची व्याख्या केली गेली आहे.

कारण (R) : त्याची उद्दिष्टे सर्व सामाजिक कार्याच्या उद्दिष्टांशी सुसंगत आहेत कारण त्याचे प्राथमिक लक्ष लोकांच्या गरजांवर आहे आणि लोकशाही जीवनाच्या नियमांशी सुसंगतपणे या गरजा पूर्ण करण्याच्या साधनांची तरतूद आहे.

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) खरे आहे पण (R) हे खोटे आहे
- (D) (A) खोटे आहे पण (R) हे खरे आहे

40. Match the following :

Name of the Movement

- (a) Narmada Bachao Andolan
 (b) Majdoor Kisan Shakti Sangathan
 (c) Loksangharsh Morcha
 (d) Sarvhara Andolan

Name of the Leader

- (1) Ulka Mahajan
 (2) Medha Patkar
 (3) Pratibha Shinde
 (4) Aruna Roy

- (a) (b) (c) (d)
 (A) (1) (2) (3) (4)
 (B) (2) (4) (3) (1)
 (C) (2) (4) (1) (3)
 (D) (1) (3) (4) (2)

41. Basic steps of Social Science Research are :

- (i) Identification of Research Questions
 (ii) Development of Research Design
 (iii) Formulation of Research Problem
 (iv) Identification of Research Problem
 (v) Development of Theoretical Framework
 (vi) Formulation of Hypothesis
 (vii) Operationalisation of Variables

Select the proper sequence from the codes given below :

- (A) (i), (ii), (iv), (v), (vii), (vi) and (iii)
 (B) (ii), (iii), (vi), (iv), (v), (vii) and (i)
 (C) (iii), (ii), (iv), (v), (vii), (vi) and (i)
 (D) (iv), (iii), (v), (i), (vi), (vii) and (ii)

40. खालील जोड्या जुळवा :

चळवळ

- (a) नर्मदा बचाव आंदोलन
 (b) मजदूर किसान शक्ती संगठन
 (c) लोकसंघर्ष मोर्चा
 (d) सर्वहारा आंदोलन

नेतृत्व

- (1) उल्का महाजन
 (2) मेधा पाटकर
 (3) प्रतिभा शिंदे
 (4) अरुणा रॉय

- (a) (b) (c) (d)
 (A) (1) (2) (3) (4)
 (B) (2) (4) (3) (1)
 (C) (2) (4) (1) (3)
 (D) (1) (3) (4) (2)

41. सामाजिक विज्ञान संशोधनाचे मूलभूत टप्पे आहेत :

- (i) संशोधन प्रश्नांची ओळख
 (ii) संशोधन कृती आराखड्याचा विकास
 (iii) संशोधन समस्येचे सूत्रीकरण
 (iv) संशोधन समस्येची ओळख
 (v) सैद्धांतिक आराखड्याचा विकास
 (vi) परिकल्पना तयार करणे
 (vii) चलांची कार्यात्मक व्याख्या

खाली दिलेल्या कोडमधून योग्य क्रम निवडा :

- (A) (i), (ii), (iv), (v), (vii), (vi) आणि (iii)
 (B) (ii), (iii), (vi), (iv), (v), (vii) आणि (i)
 (C) (iii), (ii), (iv), (v), (vii), (vi) आणि (i)
 (D) (iv), (iii), (v), (i), (vi), (vii) आणि (ii)

42. Consider the following statements :

Assertion (A) : In case control over independent variable in an experimental research, the researcher can directly manipulate the independent variable/s (that is, the cause) in order to examine its effect on the dependent variable (that is, the effect).

Reason (R) : In case control over independent variable in an ex-post facto research, the researcher can not directly manipulate the independent variable/s (that is, the cause) as he or she predicts the cause on basis of the dependent variable that is, the effect.

Select your answer from the codes given below :

- (A) Both (A) and (R) are true
- (B) Both (A) and (R) are not true
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is not true but (R) is true

43. Consider the following statements :

Assertion (A) : Quantitative researchers mostly adapt inductive reasoning for data analysis.

Reason (R) : So that they can find the social realities.

Select your answer from the codes given below :

- (A) Both (A) and (R) are true
- (B) Both (A) and (R) are not true
- (C) (A) is true but (R) is false
- (D) (A) is not true but (R) is true

42. **विधान (A) :** स्वतंत्र चल नियंत्रण असल्यास, प्रायोगिक संशोधनात, संशोधक अवलंबून चल (म्हणजेच परिणाम) त्याचा परिणाम तपासण्यासाठी स्वतंत्र चलांचे (म्हणजे कारण) मध्ये थेट फेरफार करू शकतो.

कारण (R) : स्वतंत्र चलांचे नियंत्रण भूतकाळा-नंतरच्या संशोधनात संशोधक स्वतंत्र चलांचे (म्हणजे कारण) थेट हाताळू शकत नाही कारण तो किंवा ती अवलंबून व्हेरिबलच्या आधारावर कारणाचा अंदाज लावतो (म्हणजेच परिणाम).

खाली दिलेल्या कोडमधून तुमचे उत्तर निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य नाहीत
- (C) (A) खरे आहे परन्तु (R) हे खोटे आहे
- (D) (A) खरे नाही पण (R) हे खरे आहे

43. खालील विधाने विचारात घ्या :

प्रतिपादन (A) : परिमाणात्मक संशोधक तथ्य विश्लेषणासाठी मुख्यतः प्रेरक तर्क स्वीकारतात.

कारण (R) : जेणेकरून ते सामाजिक वास्तव शोधू शकतील.

खाली दिलेल्या कोडमधून तुमचे उत्तर निवडा :

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य आहेत
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही सत्य नाहीत
- (C) (A) खरे आहे परन्तु (R) हे खोटे आहे
- (D) (A) खरे नाही पण (R) हे खरे आहे

44. T-test is a test of statistical significance of :
- (A) Association
(B) Correlation
(C) Difference
(D) Variance
45. Mixed-Method Research is the combination of ..... methods.
- (A) Quantitative and qualitative
(B) Survey and case study
(C) Quantitative and participatory
(D) Qualitative and survey
46. In the case of normal distribution, the values of :
- (A) Mode is greater than Median
(B) Mean is greater than Mode
(C) Median is greater than Mode
(D) Mean, Median and Mode are equal
47. Who has discovered scientific method of research ?
- (A) Karl Pearson
(B) Soloman
(C) Francis Bacon
(D) Yule
44. टी-टेस्ट ही सांख्यिकीय महत्त्वाची चाचणी आहे :
- (A) संबंध
(B) सहसंबंध
(C) फरक
(D) भिन्नता
45. मिश्र-पद्धती संशोधन हे ..... पद्धतींचे संयोजन आहे.
- (A) परिमाणात्मक आणि गुणात्मक
(B) सर्वेक्षण आणि व्यष्टी अध्ययन
(C) परिमाणात्मक आणि सहभागी
(D) गुणात्मक आणि सर्वेक्षण
46. सामान्य वितरणाच्या बाबतीत/परिस्थित, मूल्ये ह्या प्रमाणे असते :
- (A) बहुलक हे मध्यकापेक्षा मोठा असतो
(B) माध्य हे बहुलकापेक्षा मोठा असतो
(C) मध्यांक हे बहुलकापेक्षा मोठा असतो
(D) माध्य, समांतर माध्य आणि बहुलक समान असते
47. संशोधन वैज्ञानिक पद्धतीचा शोध कोणी लावला ?
- (A) फ्रान्सिस बेकन
(B) सोलोमन
(C) कार्ल पीअरसन
(D) यूल

48. Hypothesis is not necessary in ..... research design.
 (A) Exploratory
 (B) Descriptive
 (C) Explanatory
 (D) Correlational
49. Social distance scale was developed by :
 (A) Likert
 (B) Durkheim
 (C) Beacon
 (D) Bogardus
50. Researcher studied the impact of literacy on women's decision-making in *Gramsabhas* in Maharashtra. In order to select women respondents from the *Gramsabhas* sampling was done at three levels, namely, district, *talukas* and villages.
 Which of the following techniques of sampling was used by the researcher ?
 (A) Stratified sampling
 (B) Multistage sampling
 (C) Quota sampling
 (D) Sequential sampling
51. The Foreign Contribution (Regulation) Act was enacted in the year :
 (A) 2008
 (B) 2009
 (C) 2010
 (D) 2011
48. .... संशोधन कृती आराखड्यामध्ये गृहीतक आवश्यक नाही.
 (A) अन्वेषणात्मक
 (B) वर्णनात्मक
 (C) स्पष्टीकरणात्मक
 (D) सहसंबंधात्मक
49. सामाजिक अंतर स्केल यांच्याद्वारे विकसित केले गेले :
 (A) लिक्ट
 (B) डकहेम
 (C) बीकन
 (D) बोगार्डस्
50. संशोधकाने महाराष्ट्रातील ग्रामसभामध्ये महिलांच्या निर्णय घेण्यावर साक्षरतेच्या प्रभावाचा अभ्यास केला. ग्रामसभामधून महिला प्रतिसादकर्त्यांची निवड करण्यासाठी जिल्हा, तालुका आणि गावे अशा तीन पातळ्यांवर नमुने घेण्यात आले.
 संशोधकाने खालीलपैकी कोणते सॅम्पलिंग तंत्र वापरले ?
 (A) स्तरीकृत नमुना
 (B) बहुपदी नमुना
 (C) कोटा नमुना
 (D) अनुक्रमिक नमुना
51. विदेशी योगदान नियमन कायदा यावर्षी लागू करण्यात आला :
 (A) 2008
 (B) 2009
 (C) 2010
 (D) 2011

52. "Social welfare is the organised system of social services and institutions, designed to aid individuals and groups to attain satisfying standards of life and health". This definition is given by :
- (A) Trecker
(B) Perlman
(C) Konopka
(D) Friedlander
53. Which one of the following is not a component of Social Welfare Administration ?
- (A) Publicity
(B) Planning
(C) Organizing
(D) Staffing
54. Unity of Direction is a corollary of .....
- (A) Unity of Command
(B) Schalar Chain
(C) Sense of Belongingness
(D) Team work
55. HelpAge India supports :
- (A) NGOs working for Senior Citizens
(B) NGOs working for children
(C) NGOs working for youth
(D) NGOs working for farmers
52. "समाज कल्याण ही सामाजिक सेवा आणि संस्थांची संघटित प्रणाली आहे, जी व्यक्ती आणि गटांना जीवन आणि आरोग्याचे समाधानकारक स्तर प्राप्त करण्यासाठी मदत करण्यासाठी केलेली आहे". यांनी ही व्याख्या दिली आहे :
- (A) ट्रेकर
(B) पर्लमन
(C) कोनोप्का
(D) फ्रीडलँडर
53. खालीलपैकी कोणता समाज कल्याण प्रशासनाचा घटक नाही ?
- (A) प्रसिद्धी
(B) नियोजन
(C) आयोजन
(D) कर्मचारी
54. दिशेमधील एकतेच परिणाम म्हणजे .....
- (A) आदेशाची एकता
(B) स्कॅलर (श्रेणी शृंखला) साखळी
(C) आपुलकीची भावना
(D) सांघिक कार्य
55. हेल्पएज इंडिया ही स्वयंसेवी संस्था ह्या घटकाबरोबर काम करते :
- (A) ज्येष्ठ नागरिकांसाठी काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्था
(B) मुलांसाठी काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्था
(C) तरुणांसाठी काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्था
(D) शेतकऱ्यांसाठी काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्था

56. Which one of the following principles is not the principle of social welfare administration ?
- (A) The Principle of Professional Responsibility
(B) The Principle of Agency Purpose
(C) The Principle of Cultural Setting
(D) The Principle of Individualization
57. For Participatory mode of decision making in social welfare organizations opportunities should be provided to :
- (A) Lower echelon/section of the Society
(B) Upper echelon/section of the Society
(C) Social Institution
(D) Welfare Institution
58. .... issues and administers FCRA certificate.
- (A) The Ministry of Home Affairs, Government of India
(B) The Ministry of Finance, Government of India
(C) The Ministry of Law, Government of India
(D) The Ministry of Foreign Affairs, Government of India
56. खालीलपैकी कोणते तत्त्व समाजकल्याण प्रशासनाचे तत्त्व नाही ?
- (A) व्यावसायिक जबाबदारीचे तत्त्व
(B) संस्थाच्या उद्देशाचे तत्त्व
(C) सांस्कृतिक मांडणीचे तत्त्व
(D) व्यक्तीकरणाचे तत्त्व
57. सामाजिक कल्याण संस्थांमध्ये निर्णय घेण्याच्या सहभागी पद्धतीसाठी खालीलपैकी ह्या घटकांना संधी उपलब्ध करून द्याव्यात :
- (A) समाजामधील वंचित स्तर/घटक
(B) समाजामधील उच्च स्तर/घटक
(C) सामाजिक संस्था
(D) कल्याणकारी संस्था
58. .... FCRA प्रमाणपत्र जारी करते आणि त्याचे व्यवस्थापन करते.
- (A) गृह मंत्रालय, भारत सरकार
(B) वित्त मंत्रालय, भारत सरकार
(C) कायदा मंत्रालय, भारत सरकार
(D) परराष्ट्र व्यवहार मंत्रालय, भारत सरकार

59. The Societies Registration Act was enacted in the year :
- (A) 1850
(B) 1860
(C) 1870
(D) 1960
60. What does the acronym UNFPA stand for ?
- (A) United Nations Fund for Population Award
(B) United Nations Fund for Population Analysis
(C) United Nations Fund for Popular Activities
(D) United Nations Fund for Population Activities
61. Match the following :
- (1) First Five Year Plan
(2) Second Five Year Plan
(3) Third Five Year Plan
(a) The archived growth rate was 4.27%
(b) The archived growth rate was 2.4%
(c) The archived growth rate was 3.6%
- (1) (2) (3)
(A) (c) (b) (a)
(B) (c) (a) (b)
(C) (a) (b) (c)
(D) (a) (c) (b)
59. सोसायटी नोंदणी कायदा यावर्षी लागू करण्यात आला :
- (A) 1850
(B) 1860
(C) 1870
(D) 1960
60. UNFPA हे संक्षिप्त रूप काय आहे ?
- (A) युनायटेड नेशन्स फंड फॉर पॉप्युलेशन अवॉर्ड
(B) युनायटेड नेशन्स फंड फॉर पॉप्युलेशन अनालसीस
(C) युनायटेड नेशन्स फंड फॉर पॉप्युलर अक्टिविटीइस
(D) युनायटेड नेशन्स फंड फॉर पॉप्युलेशन अक्टिविटीइस
61. जोड्या जुळवा :
- (1) पहिली पंचवार्षिक योजना
(2) दुसरी पंचवार्षिक योजना
(3) तिसरी पंचवार्षिक योजना
(a) वास्तविक विकास दर 4.27% होती
(b) वास्तविक विकास दर 2.4% होती
(c) प्राप्त विकास दर 3.6% होती
- (1) (2) (3)
(A) (c) (b) (a)
(B) (c) (a) (b)
(C) (a) (b) (c)
(D) (a) (c) (b)

62. Which model of Social Policy is based on the following assumption ?
 “Individual’s needs can only be fulfilled by the private market and the family. It is only when both these systems break down, should social welfare be made temporarily available.”
- (A) The Residual Welfare Model of Social Policy
 (B) The Industrial Achievement-Performance Model of Social Policy
 (C) The Institutional Redistributive Model of Social Policy
 (D) The Private Market and the Family Model of Social Policy
63. The specific targets for SDG4 is ..... .
- (A) Zero Hunger
 (B) Gender and Equality
 (C) Quality Education
 (D) No Poverty
64. Which of the following principles form the basis of Welfare State ?
- (A) Equality of opportunity
 (B) Equitable distribution of wealth
 (C) Public responsibility for those unable to avail themselves of the minimal provisions for a good life
 (D) All the above
62. सामाजिक धोरणाचे कोणते प्रतिमान खालील गृहीतकावर आधारित आहे ?
 “व्यक्तीच्या गरजा केवळ खाजगी बाजार आणि कुटुंबाद्वारेच पूर्ण होऊ शकतात. दोन्ही व्यवस्था मोडकळीस आल्यावरच समाजकल्याण तात्पुरते उपलब्ध करून दिले पाहिजे :
- (A) सामाजिक धोरणाचे शेष कल्याण प्रतिमान
 (B) सामाजिक धोरणाचे औद्योगिक यश-कार्यप्रदर्शन प्रतिमान
 (C) सामाजिक धोरणाचे संस्थात्मक पुनर्वितरण प्रतिमान
 (D) खाजगी बाजार आणि सामाजिक धोरणाचे कौटुंबिक प्रतिमान
63. SDG4 साठी ..... हे विशिष्ट लक्ष्य आहे.
- (A) शून्य भूकमरीचा समूळ नाश
 (B) लिंग आणि समानता
 (C) दर्जेदार शिक्षण
 (D) गरिबी निर्मूलन
64. खालीलपैकी कोणते तत्त्व कल्याणकारी राज्याचा आधार बनते ?
- (A) संधीची समानता
 (B) संपत्तीचे न्याय्य वितरण
 (C) चांगल्या जीवनासाठी किमान तरतुदींचा लाभ घेऊ शकत नसलेल्यांसाठी सार्वजनिक जबाबदारी
 (D) वरील सर्व

65. MGNREGA is labor legislation, which is globally recognized for its standardized transparency and accountability norms. The Act has an inbuilt component of .....
- (a) proactive disclosure
 (b) transparency and accountability
 (c) non-mandatory social audit
 (d) right-based entitlements for the workers
- (A) Only (a) and (b) are correct
 (B) Only (a), (b) and (d) are correct
 (C) Only (b) and (d) are correct
 (D) Only (a), (b) and (c) are correct
66. In 1979, it was Planning Commission which defined poverty line at expenditure on per capita calorie intake of around .....
- (A) 2000 calories in urban areas and 2500 calories in rural areas
 (B) 2100 calories in urban areas and 2400 calories in rural areas
 (C) 2200 calories in urban areas and 2500 calories in rural areas
 (D) 1900 calories in urban areas and 2400 calories in rural areas
65. MGNREGA हा कामगार कायदा आहे, जो त्याच्या प्रमाणित पारदर्शकता आणि उत्तरदायित्व मानदंडांसाठी जागतिक स्तरावर ओळखला जातो. या कायद्यात ..... हे अंगभूत घटक आहेत.
- (a) सक्रिय प्रकटीकरण
 (b) पारदर्शकता आणि जबाबदारी
 (c) गैर-अनिवार्य सामाजिक लेखापरीक्षण
 (d) कामगारांसाठी हक्क-आधारित हक्क
- (A) फक्त (a) आणि (b) बरोबर आहे
 (B) फक्त (a), (b) आणि (d) बरोबर आहे
 (C) फक्त (b) आणि (d) बरोबर आहे
 (D) फक्त (a), (b) आणि (c) बरोबर आहे
66. 1979 मध्ये, नियोजन आयोगाने दारिद्र्यरेषेची व्याख्या सुमारे ..... दरडोई उष्मांक खर्चावर केली आहे.
- (A) शहरी भागात 2000 कॅलरीज आणि ग्रामीण भागात 2500 कॅलरीज
 (B) शहरी भागात 2100 कॅलरीज आणि ग्रामीण भागात 2400 कॅलरीज
 (C) शहरी भागात 2200 कॅलरीज आणि ग्रामीण भागात 2500 कॅलरीज
 (D) शहरी भागात 1900 कॅलरीज आणि ग्रामीण भागात 2400 कॅलरीज

67. The term Sustainable Development was firstly coined in the report .....

- (A) Our Common Future
- (B) Worlds Environmental Issues
- (C) Our Natural Resources
- (D) World should Come Together

68. Match the pairs :

- (1) Right to Education Act, 2009
- (2) The Hindu Marriage Act, 1955
- (3) Section 375 of Indian Penal Code
- (4) Child Labor (Prohibition and Regulation) Act, 1986
- (a) To prohibit the engagement of children in certain employment's and to regulate the conditions of
- (b) To prevent child marriages
- (c) To protect the Right to Education of children
- (d) To protect a child from sexual exploitation

(1) (2) (3) (4)

- (A) (a) (b) (d) (c)
- (B) (d) (c) (b) (a)
- (C) (c) (b) (d) (a)
- (D) (a) (b) (c) (d)

67. शाश्वत विकास हा शब्द सर्वप्रथम .....
या अहवालात वापरण्यात आला होता.

- (A) आमचे सामान्य भविष्य
- (B) जागतिक पर्यावरण समस्या
- (C) आमचे नैसर्गिक संसाधने
- (D) जागतिक एकात्मता

68. जोड्या जुळवा :

- (1) शिक्षणाचा अधिकार कायदा, 2009
- (2) हिंदू विवाह कायदा, 1955
- (3) भारतीय दंड संहितेचे कलम 375
- (4) बालकामगार (प्रतिबंध आणि नियमन) कायदा, 1986
- (a) विशिष्ट रोजगारांमध्ये मुलांचा सहभाग प्रतिबंधित करणे आणि त्यांच्या अटींचे नियमन करणे
- (b) बालविवाह रोखण्यासाठी
- (c) मुलांच्या शिक्षणाच्या अधिकाराचे संरक्षण करण्यासाठी
- (d) लैंगिक शोषणापासून बालकाचे संरक्षण करण्यासाठी

(1) (2) (3) (4)

- (A) (a) (b) (d) (c)
- (B) (d) (c) (b) (a)
- (C) (c) (b) (d) (a)
- (D) (a) (b) (c) (d)

69. Principles of Gandhian Model of Rural Development are :
- (a) Self-sufficient village economy
 (b) Decentralization
 (c) Khadi and Village Industries
 (d) Total Industrialization
 (A) Only (a), (b) and (c) are correct
 (B) Only (b), (c) and (d) are correct
 (C) All are incorrect
 (D) All are correct
70. Provision of Urban Amenities in Rural Area (PURA) Model is articulated by .....
- (A) Atal Bihari Vajpai
 (B) Dr. A. P. J. Abdul Kalam
 (C) Verghese Kurien
 (D) None of the above
71. Which of the following constitutional amendment added fundamental duties in Indian Constitution ?
- (A) The 42nd Amendment Act of 1976
 (B) The 43rd Amendment Act of 1975
 (C) The 44th Amendment Act of 1976
 (D) The 45th Amendment Act of 1977
69. ग्रामीण विकासाच्या गांधीवादी प्रतिमांनाची तत्त्वे .....
- (a) स्वयंपूर्ण गावाची अर्थव्यवस्था
 (b) विकेंद्रीकरण
 (c) खादी आणि ग्रामोद्योग
 (d) संपूर्ण औद्योगिकीकरण
 (A) फक्त (a), (b) आणि (c) बरोबर आहेत
 (B) फक्त (b), (c) आणि (d) बरोबर आहेत
 (C) सर्व चुकीचे आहेत
 (D) सर्व बरोबर आहेत
70. ग्रामीण भागातील नागरी सुविधांची तरतूद (PURA) प्रतिमान ..... यांनी स्पष्ट केले आहे.
- (A) अटलबिहारी वाजपेयी
 (B) डॉ. ए. पी. जे. अब्दुल कलाम
 (C) वर्गीस कुरियन
 (D) वरीलपैकी काहीही नाही
71. खालीलपैकी कोणत्या घटनादुरुस्तीने भारतीय राज्यघटनेत मूलभूत कर्तव्ये जोडली आहेत ?
- (A) 1976 चा 42वा सुधारणा कायदा
 (B) 1975 चा 43वा सुधारणा कायदा
 (C) 1976 चा 44वा सुधारणा कायदा
 (D) 1977 चा 45वा सुधारणा कायदा

72. The Writ of Mandamus should be issued under ..... where a fundamental right is infringed by a statute.
- (A) Article 30
(B) Article 31
(C) Article 32
(D) Article 33
73. Which year International Human Rights Declaration was adopted ?
- (A) 1948
(B) 1950
(C) 1947
(D) 1957
74. .... Justice means, everyone must have sufficient opportunities to earn daily bread and satisfy basic needs.
- (A) Social
(B) Political
(C) Economic
(D) Religious
75. Which of the following principle is not included in the preamble of Indian Constitution ?
- (A) Sovereign
(B) Socialist
(C) Religion
(D) Secular
72. मँडमसचे रिट ..... अंतर्गत जारी केले जाते कि जेथे कायद्याद्वारे मूलभूत अधिकारांचे उल्लंघन केले जाते.
- (A) कलम 30
(B) कलम 31
(C) कलम 32
(D) कलम 33
73. आंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार घोषणा कोणत्या वर्षी स्वीकारण्यात आली ?
- (A) 1948
(B) 1950
(C) 1947
(D) 1957
74. .... न्याय म्हणजे प्रत्येकाला रोजची भाकरी मिळवण्यासाठी आणि मूलभूत गरजा भागवण्याच्या पुरेशा संधी मिळायला हव्यात.
- (A) सामाजिक
(B) राजकीय
(C) आर्थिक
(D) धार्मिक
75. खालीलपैकी कोणते तत्त्व भारतीय संविधानाच्या प्रस्तावनेत समाविष्ट नाही ?
- (A) सार्वभौम
(B) समाजवादी
(C) धर्म
(D) धर्मनिरपेक्ष

76. State the correct sequence of words mentioned in the preamble of the Indian Constitution :
- (A) Fraternity, Equality, Liberty, Justice
 (B) Equality, Liberty, Justice, Fraternity
 (C) Liberty, Equality, Justice, Fraternity
 (D) Justice, Liberty, Equality, Fraternity
77. Which one of the following is not part of the preamble of the Indian Constitution ?
- (A) Socialism
 (B) Democratic
 (C) Federalism
 (D) Secularism
78. .... gives the list of fundamental duties prescribed for every Indian citizen.
- (A) Article 50A
 (B) Article 51A
 (C) Article 52A
 (D) Article 53A
79. Which of the following is not type of the writ petition in India ?
- (A) Habeas Corpus
 (B) Mandamus
 (C) Prohibition
 (D) Certification
76. भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेत नमूद केलेल्या शब्दांचा योग्य क्रम सांगा :
- (A) बंधुत्व, समानता, स्वातंत्र्य, न्याय
 (B) समानता, स्वातंत्र्य, न्याय, बंधुता
 (C) स्वातंत्र्य, समानता, न्याय, बंधुता
 (D) न्याय, स्वातंत्र्य, समानता, बंधुता
77. खालीलपैकी कोणता भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेचा भाग नाही ?
- (A) समाजवाद
 (B) लोकशाही
 (C) संघराज्य
 (D) धर्मनिरपेक्षता
78. .... प्रत्येक भारतीय नागरिकासाठी विहित केलेल्या मूलभूत कर्तव्यांची यादी देते.
- (A) कलम 50A
 (B) कलम 51A
 (C) कलम 52A
 (D) कलम 53A
79. खालीलपैकी कोणता भारतातील रिट याचिकेचा प्रकार नाही ?
- (A) हेबियस कॉर्पस
 (B) मँडमस
 (C) प्रोहीबीशन
 (D) प्रमाणन

80. Which is not function of Human Rights Commission ?
- (A) To inquire the commission
(B) To inspect the prisons
(C) To conduct election
(D) To conduct awareness programmes
81. “Where the death of a woman is caused by any burns or bodily injury or occurs otherwise than under normal circumstances within seven years of her marriage and it is shown that soon before her death she was subjected to cruelty or harassment by her husband or any relative of her husband for, or in connection with, any demand for dowry, such death shall be called “dowry death”, and such husband or relative shall be deemed to have caused her death. Whoever commits dowry death shall be punished with :
- (A) Life imprisonment
(B) Imprisonment for a term which shall not be less than seven years but which may extend to imprisonment for life
(C) Imprisonment for 14 years
(D) Death penalty
80. कोणते मानवाधिकार आयोगाचे कार्य नाही ?
- (A) घटनेची चौकशी करणे
(B) कारागृहांची पाहणी करणे
(C) निवडणूक आयोजित करणे
(D) जनजागृती कार्यक्रम राबविणे
81. “जेथे एखाद्या महिलेचा मृत्यू तिच्या लग्नाच्या सामान्य परिस्थितीमधील सात वर्षांच्या आत ती भाजल्यामुळे किंवा शारीरिक दुखापतीमुळे झाला असेल आणि जर तिच्या मृत्यूपूर्वी तिच्या पतीकडून किंवा कोणत्याही व्यक्तीकडून तिच्यावर अत्याचार किंवा तिच्यापतीच्या नातेवाईकाने हुंड्याच्या कोणत्याही मागणीसाठी किंवा त्याच्या संबंधात छळ झाला असेल, अशा मृत्यूला “हुंडा बळी” म्हटले जाईल आणि यासाठी तिच्या पतीला किंवा नातेवाईकाना तिच्या मृत्यूसाठी कारणीभूत मानले जाईल.
- जो कोणी हुंडा बळी घेतो त्याला खालील शिक्षा होईल :
- (A) जन्मठेप
(B) सात वर्षांपेक्षा कमी नसलेल्या मुदतीसाठी तुरुंगवास, परंतु तो जन्मठेपेपर्यंत वाढू शकतो
(C) 14 वर्षे कारावास
(D) फाशीची शिक्षा

82. .... noted serious shortage of trained manpower and recommended the development of European Mental Hospital at Ranchi into a full fledged training institute. (A) Mudaliar Committee (B) Bhore Committee (C) Shrivastava Committee (D) Murray Committee 83. Functionalist theory makes a stress on ..... (A) Individual's Role (B) Individual's Merit (C) Individual's Position and Status (D) Individual's Value System 84. Social stratification signifies ..... (A) The Rural-Urban divide (B) The Rich-Poor divide (C) Existence of hierarchy of status in general (D) The Rural-Tribal divide 85. Which word among the following refers to physical or psychological exhaustion caused by an inability to cope ? (A) Stress (B) Frustration (C) Burnout (D) Crisis	82. .... ने प्रशिक्षित मनुष्यबळाची गंभीर कमतरता लक्षात घेतली आणि रांची येथील युरोपियन मॅटल हॉस्पिटलचा पूर्ण प्रशिक्षण संस्थेत विकास करण्याची शिफारस केली. (A) मुदलियार समिती (B) भोरे समिती (C) श्रीवास्तव समिती (D) मुरे समिती 83. कार्यात्मक सिद्धांत ..... यावर भर देतो. (A) व्यक्तीची भूमिका (B) वैयक्तिक गुणवत्ता (C) व्यक्तीचे स्थान आणि स्थिती (D) वैयक्तिक मूल्य प्रणाली 84. सामाजिक स्तरीकरण याचा अर्थ हा होतो : (A) ग्रामीण-शहरी विभागणी (B) श्रीमंत-गरीब विभागणी (C) सामान्यतः स्थितीच्या श्रेणीबद्धतेचे अस्तित्व (D) ग्रामीण-आदिवासी विभागणी 85. खालीलपैकी कोणता शब्द हा शारीरिक किंवा मानसिक थकव्यामुळे सामना करण्यास असमर्थता दर्शवतो ? (A) ताण (B) निराशा (C) बर्नआउट (D) संकट

86. Handicapism refers to :
- (A) Prejudice and Discrimination directed against disabled persons
- (B) Favoured attitude towards disabled persons
- (C) Social movement for welfare of handicapped
- (D) Implementation of Government schemes for person with disabilities
87. First Model Prison Manual was prepared in the year :
- (A) 1919
- (B) 1959
- (C) 1943
- (D) 2001
88. Balwantrai Mehta Committee is associated with :
- (A) Community Organization
- (B) Community Welfare
- (C) Community Development
- (D) Community Practice
89. Which of the following is not the model of Organizational Behaviour ?
- (A) Autocratic
- (B) Custodial
- (C) Supportive
- (D) Matrix
86. हॅन्डीकॅपिझम हे खालील बाबींशी संदर्भात आहे :
- (A) दिव्यांग व्यक्तिविरुद्ध पूर्वग्रह व भेदभाव
- (B) दिव्यांगव्यक्तीकडे पाहण्याचा अनुकूल दृष्टिकोन
- (C) दिव्यांग कल्याणासाठी सामाजिक चळवळ
- (D) दिव्यांग व्यक्तींसाठी शासकीय योजनांची अंमलबजावणी
87. पहिली तुरुंग नियमावली पुस्तिका ही ..... वर्षात तयार करण्यात आली.
- (A) 1919
- (B) 1959
- (C) 1943
- (D) 2001
88. बळवंतराय मेहता समिती खालील ..... शी संबंधित आहे.
- (A) समुदाय संघटना
- (B) समाज कल्याण
- (C) समुदाय विकास
- (D) समुदाय सराव
89. खालीलपैकी कोणते संघटनात्मक वर्तनाचे मॉडेल नाही ?
- (A) निरंकुश
- (B) काळजीवाहू
- (C) साहाय्यक
- (D) निर्णायक

90. **Assertion (A) :** Pluralism is a major theory in labour-management relation which has many people powerful advocates.

Reason (R) : But a purist approach does not tackle the problem of the nature or the basis of conflict, and merely concentrates on what happens when organisations expressions of conflict have been articulated.

- (A) Both (A) and (R) are correct and (R) is the correct explanation of (A)
- (B) Both (A) and (R) are correct and (R) is not the correct explanation of (A)
- (C) (A) is correct but (R) is not correct
- (D) (A) is not correct but (R) is correct

91. Which of the following schemes provides inclusive and equitable quality education to all children from pre-primary to higher secondary levels ?

- (A) Mid-Day Meal Scheme
- (B) Mission Vatsalya
- (C) Samagra Shikshan Abhiyan
- (D) Saksham Anganwadi Poshan Yojana

90. **प्रतिपादन (A) :** बहुलवाद हा श्रम-व्यवस्थापन संबंधातील एक प्रमुख सिद्धांत आहे ज्याचे अनेक लोक शक्तिशाली समर्थक आहेत.

कारण (R) : परंतु शुद्धतावादी दृष्टिकोन स्वभावाची समस्या किंवा संघर्षाचा आधार हाताळत नाही आणि केवळ संघर्षाच्या संघटनांच्या अभिव्यक्ती व्यक्त केल्या जातात तेव्हा काय होते यावर लक्ष केंद्रित करते.

- (A) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे योग्य स्पष्टीकरण आहे
- (B) (A) आणि (R) दोन्ही बरोबर आहेत आणि (R) हे (A) चे बरोबर स्पष्टीकरण नाही
- (C) (A) बरोबर आहे पण (R) हे बरोबर नाही
- (D) (A) बरोबर नाही पण (R) हे बरोबर आहे

91. खालीलपैकी कोणती योजना पूर्व-प्राथमिक ते उच्च माध्यमिक स्तरावरील सर्व मुलांना समावेशक आणि समान दर्जाचे शिक्षण प्रदान करते ?

- (A) मध्यान्ह भोजन योजना
- (B) मिशन वात्सल्य
- (C) समग्र शिक्षण अभियान
- (D) सक्षम अंगणवाडी पोषण योजना

92. The Acronym NCPCR stands for :
- (A) National Conference for Protection of Child Right
 (B) Nodal Conference for Protection of Cultural Rights
 (C) National Commission for Protection of Child Rights
 (D) Nodal Commission for Protection of Child Rights
93. The PM CARES for Children Scheme was launched on 29th May, 2021 for :
- (A) Children who have lost both parents to Covid-19 Pandemic
 (B) Cancer affected Children
 (C) Child Labour
 (D) Differently-abled Children
94. Which one of the following Ministry is the Nodal Ministry at the Central Government level for coordinating disaster management activities for all natural disasters except drought ?
- (A) Ministry for Home Affairs
 (B) Ministry for Civil Affairs
 (C) Ministry for Health and Family Affairs
 (D) Ministry for Agriculture
95. Which one of the following is mainly considered a manmade disaster ?
- (A) Fire
 (B) Landslide
 (C) Drought
 (D) Flood
92. एनसीपीसीआरचे दीर्घ रूप म्हणजे :
- (A) बाल हक्क संरक्षणासाठी राष्ट्रीय परिषद
 (B) सांस्कृतिक हक्कांच्या संरक्षणासाठी नोडल परिषद
 (C) राष्ट्रीय बाल हक्क संरक्षण आयोग
 (D) बाल हक्क संरक्षणासाठी नोडल कमिशन
93. 29 मे 2021 रोजी मुलांसाठी पीएम केअर योजना ..... यांच्यासाठी सुरू करण्यात आली.
- (A) ज्या मुलांनी कोविड-19 महामारीमुळे दोन्ही पालक गमावले आहेत
 (B) कर्करोगग्रस्त मुले
 (C) बालकामगार
 (D) भिन्न-अपंग मुले
94. दुष्काळ वगळता सर्व नैसर्गिक आपत्तींसाठी आपत्ती व्यवस्थापन कार्यात समन्वय साधण्यासाठी केंद्र सरकारच्या स्तरावर खालीलपैकी कोणते मंत्रालय नोडल मंत्रालय आहे ?
- (A) गृह मंत्रालय
 (B) नागरी व्यवहार मंत्रालय
 (C) आरोग्य आणि कुटुंब व्यवहार मंत्रालय
 (D) कृषी मंत्रालय
95. खालीलपैकी कोणती मुख्यतः मानवनिर्मित आपत्ती मानली जाते ?
- (A) आग
 (B) भूस्खलन
 (C) दुष्काळ
 (D) पूर

96. Which of the following is not the objectives of Post Disaster Needs and Damage Assessment (PDNA) ?
- (A) To quantitatively define financial needs for economic recovery and reconstruction after disasters
- (B) To define priorities in geographical areas, sectors and special groups in recovery and reconstruction programmes
- (C) Not to ascertain capacity of government to conduct post-disaster programmes on its own and/or to define international cooperation needs
- (D) To provide basis for monitoring for the ex-ante disaster risk reduction and management schemes
97. "Social policy is the strategy of action indicating the means and methods to be followed in successive phases to achieve the declared social objectives." This definition was given by :
- (A) S. N. Ranade
- (B) M. S. Gore
- (C) K. D. Gangarade
- (D) P. D. Kulkarni
96. खालीलपैकी कोणते उद्दिष्ट आपत्तीनंतरच्या गरजा आणि नुकसानीचे मूल्यांकन (PDNA) नाही ?
- (A) आपत्तीनंतर आर्थिक पुनर्प्राप्ती आणि पुनर्बांधणीसाठी आर्थिक गरजांची परिमाणात्मक व्याख्या करणे
- (B) पुनर्प्राप्ती आणि पुनर्रचना कार्यक्रमांमधील भौगोलिक क्षेत्रे, क्षेत्रे आणि विशेष गटांमध्ये प्राधान्यक्रम परिभाषित करणे
- (C) आपत्तीनंतरचे कार्यक्रम स्वतः चालवण्याची आणि/किंवा आंतरराष्ट्रीय सहकार्याच्या गरजा परिभाषित करण्यासाठी सरकारची क्षमता निश्चित न करणे
- (D) पूर्व आपत्ती जोखीम कमी करणे आणि व्यवस्थापन योजनांसाठी देखरेखीसाठी आधार प्रदान करणे
97. "सामाजिक धोरण ही एक कृतींची रणनीती आहे, ज्यामध्ये सामाजिक उद्देश प्राप्तीसाठी टप्प्याटप्पाने त्याच अवलंबन केले जाते." ही व्याख्या कोणी दिलेली आहे :
- (A) एस. एन. रानडे
- (B) एम. एस. गोरे
- (C) के. डी. गंग्राडे
- (D) पी. डी. कुलकर्णी

98. .... percent of the total population, depend on Non-Timber Forest Produce (NTFP) for at least a part of their subsistence needs.
 (A) 27
 (B) 37
 (C) 47
 (D) 17
99. The Department of Environment was established in India in 1980, this later became Ministry of Environment and Forests in 1985 and is today known as the .....
 (A) Ministry of Environment and Climate Change
 (B) Ministry of Forest and Climate Change
 (C) Ministry of Environment, Forest and Climate Change
 (D) Ministry of Forest and Environment
100. The Environment Protection Act is an important legislation that provides for .....
 (a) Coordination of activities of various regulatory agencies
 (b) Creation of authorities with adequate powers for environmental protection
 (A) Only (a) is correct
 (B) Only (b) is correct
 (C) Both (a) and (b) are correct
 (D) Both (a) and (b) are incorrect
98. एकूण लोक संख्येपैकी ..... टक्के, त्यांच्या उदरनिर्वाहाच्या किमान काही भागासाठी लाकूड नसलेल्या वन उत्पादनावर (NTFP) अवलंबून असतात.
 (A) 27
 (B) 37
 (C) 47
 (D) 17
99. भारतामध्ये 1980 मध्ये पर्यावरण विभागाची स्थापना करण्यात आली होती, हे नंतर 1985 मध्ये पर्यावरण आणि वन मंत्रालय बनले आणि आज ..... म्हणून ओळखले जाते.
 (A) पर्यावरण आणि हवामान बदल मंत्रालय
 (B) वन आणि हवामान बदल मंत्रालय
 (C) पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालय
 (D) वन आणि पर्यावरण मंत्रालय
100. पर्यावरण संरक्षण कायदा हा खालीलसाठी तरतूद करणारा एक महत्त्वाचा कायदा आहे :
 (a) विविध नियामक संस्थांच्या क्रियाकलापांचे समन्वय
 (b) पर्यावरण संरक्षणासाठी पुरेशा अधिकारांसह प्राधिकरणांची निर्मिती
 (A) फक्त (a) बरोबर आहे
 (B) फक्त (b) बरोबर आहे
 (C) (a) आणि (b) दोन्ही बरोबर आहेत
 (D) (a) आणि (b) दोन्ही चुकीचे आहेत

APR - 20224/II—A

ROUGH WORK